Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 229. (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1954 ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 229. VOL. LXII.

ПРЕЗ. СТАРАТИМЕТЬСЯ ЗВІЛЬНИТИ ЗАСУДЖЕНИХ КИТАЙЦЯМИ АМЕРИКАНЦІВ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер перервав свій відпочинок в „Дні Подяки" і вислав 18 депеш до матерів і жінок 13-ох американців, яких комуністичні китайці засудили до ув'язнення від чотирьох років тюрми до досмертної в'язниці, закидаючи їм шпигунство. Президент прирік найближчій рідні ув'язнених американців в Китаї, що уряд ЗДА буде діяти „розумно й невтомно", щоб червоні китайці відповідно поводилися з ув'язненими американськими громадянами, як довго вони будуть в тюрмі, і щоб якнайшвидше їх звільнили. Президент вислав депеші до матерів або жінок, а коли арештований має обох, то вислав депеші і матерям і жінкам. Айзенгавер писав у своїх депешах: „Я вас запевняю, що я гаряче відчуваю ваше терпіння. Але я надіюся, що ви і ваш (син, чоловік) знайдуть деяку потіху в тому факті, що він був в службі своєї батьківщини, коли він попав до неволі, і що ця країна є вдячна йому за його службу". Президент підкреслив, що радість рідні внаслідок вістки про те, що її член живе, получена з вісткою, що він терпить в тюрмі. „Ви мусите бути певні того, писав президент, що ваш уряд вживає всіх можливих заходів, щоб звільнити вашого сина (чоловіка) та всіх інших американців, які находяться в комуністичній тюрмі, та щоб запевнити їм відповідне трактування, як довго вони сидять в тюрмі. Ці заходи уряд вестиме розважно і невтомно. — З найщирішим співчуттям — Двайт Д. Айзенгавер." Мати одного арештованого п. Гарлі Л. Бавмер із Луїсбургу, Па., хотіла телефонічно розмовляти з президентом у Вашингтоні, але з нею розмовляв особистий секретар президента Дж. С. Гаґерті, який заявив їй, що уряд зробить „все можливе в людській силі, щоб мирними засобами звільнити 13-ох засуджених американців". Політичні коментатори заявляють, що комуністичний Китай своїм вчинком спричинив те, що тепер зовсім зmaліли вигляди на те, щоб Об'єднані Нації могли прийняти на свого члена Комуністичний Китай, який порушує міжнародні договори про трактування полонених. Другий наслідок комуністичної поведінки з американськими полоненими такий, що Англія, яка досі виступала як посередник між Китаєм і ЗДА, стала тепер рішуче по боці ЗДА, і англійський прем'єр Винстон Черчил назвав засудження американських полонених „жорстоким" і сказав, що це арештування порушує міжнародне право. Комуністи більше як рік нічого не повідомляли про побут американців в комуністичному китайському полоні, аж тепер нагло повідомляють про їхнє засудження за шпигунство до довготермінової тюрми.

Кошти прожитку обнизились на 0.2 відсотка

Вашингтон. — Федеральне Статистичне Бюро Праці повідомляє, що в місяці, який тривав від половини вересня до половини жовтня, ціни на консумпційні товари обнизилися на 0.2% і становили 114.5 індексу в порівнянні з роками 1947-1949, коли індекс виносив 100. Це вже третій місяць, в якому обнижуються кошти прожитку, і внаслідок цього 1,300,000 робітників, які працюють в автомобільній і летунській промисловостях матимуть автоматичну знижку заробітньої платні на один цент на годину. Департамент праці повідомляє, що в пересічному тижнева заробітна платня промислових робітників була в місяці жовтні найвища в історії ЗДА. Одночасно повідомляють про те, що збільшується число затруднених робітників, і що ця тенденція має тривати в найближчих місяцях. Обід, який американці споживали в „Дні Подяки", був дешевший цього року в порівнянні з попередніми роками, бо подешевшали ціни на індики, солодкі картоплі, масло, яйця, салеру і молоко. Але подорожчали ціни на ірляндські картоплі, каву, цибулю і салату. Самотні робітники в жовтні начисто заробляли в пересічному на тиждень по 59.84 доляра, а по 67.07 доляра заробляли ті робітники, що мають три особи на своєму утриманні. є

Домагаються полегші в торгівлі з закордоном

Вашингтон. — Дослідна і політична комісії Комітету для економічного розвитку домагаються, щоб уряд ЗДА зменшив тарифи на товари, довожувані з інших країн. Таким чином президент Айзенгавер має підтримку від цього комітету, бо він вніс був 30 березня цього року законопроєкт про те, щоб Конґрес продовжив йому на три роки повновласті зменшувати мито від товарів, які довозять з інших країн. Комітет для економічонго розвитку йде далі від домагання президента і пропонує такі заходи для збільшення торгівлі з закордоном: 1. Продовжити повновласті президента на п'ять років для укладання торговельних договорів з чужими державами. (Конґрес погодився продовжити повновласті президента тільки на один рік). 2. Змінити ті місця повновластей для президента, які позбавляють президента права зменшувати мита від імпортованих до цієї країни товарів. 3. Поширити президентові повновласті в тому напрямку, щоб він міг давати й інші полегші в торгівлі з чужими державами, а не тільки зменшувати мито.

В АМЕРИЦІ

● 1,000 середньошкільників зібралися в Шікаго, щоб обговорити зріст злочинности серед малолітніх. 500 із них заявили, що коли старші будуть поводитися як слід, то й їхні діти матимуть добру поведінку.

● Подружжя Дж. В. Шор із Бравнвуду в Тексасі відзначили 74-річчя свого подружого життя 22 листопада цього року. Їхній шлюб відбувся цього самого дня 1880 року. Він має 97 років, а вона — 93.

● Дружина новообраного нюйоркського губернатора Аверелла Гаррімана відвідала дружину губернатора Томаса Дюї, який зрезиґнував з свого становища і 30 грудня залишає мешкання в будинку губернаторства. Пані Гарріман, обідаючи з панею Дюї, заявила, що 31 грудня вона спровадиться до нового помешкання в Олбані. Журналістам вона дипломатично заявила, що їй подобається це мешкання, хоч в дійсності цей будинок не дуже то гарний.

● Єйльський університет в Ню Гейвені, Конектикат, збільшив своїм 1,750 професорам на 12 відсотків платні і внаслідок цього підвищив оплату за навчання: студенти мусять тепер платити на 200 долярів більше річно.

● Будинок на острові Елліс під Ню Йорком, в якому довгі роки знаходились бюра Уряду Іміґрації і Натуралізації, а також тюрма для небажаних чужинців, — перебирає місто Ню Йорк, щоб влаштувати там приміщення для старців.

Сенатор Фландерс закликає підсовєтські народи до миру

Вашингтон. — „Голос Америки" передав звернення сенатора Ралфа Е. Фландерса до народів, що живуть під режимом російських комуністів. Цей заклик радіостанція „Голос Америки" передавала до народів СССР російською, українською, вірменською і грузинською мовами, а до інших народів світу англійською мовою та 33 іншими мовами. Сенатор Фландерс у своїй промові сказав такі слова: „Американський нарід щиро бажає собі жити в мирі і вільнім контакті з вами, підсовєтські народи. Ми, американці не маємо такої амбіції, щоб підбивати інші народи. Ми не бажаємо нічиєї території, а все ж таки ми мусимо видавати великі суми грошей на зброю і на війну. Чому? Ми мусимо так робити тому, бо від кінця війни ваш уряд підбивав одні народи за другими, а ми не думаємо, що це є справедливо. Тому ми думаємо, що конечне є, щоб і ми були озброєні на те, щоб боронити ті держави в світі, які ще ваш уряд не підбив". Сенатор Фландерс сказав, що великі кошти цих перегонів у збросні закликають до зміни теперішнього стану. І таку зміну пропонують ЗДА, а саме роззброєння під контролею інспекторів, які дбатимуть про те, щоб непорушувано умов роззброєння. Якщо совєтський уряд схоче прийняти ці умови роззброєння, то зникне страх перед війною і зменшаться кошти, видавані на армії в усіх державах світу. Коли б воно так сталося, сказав сенатор Фландерс, „то всі ми під час найближчих „Днів Подяки" мали б далеко більше з того, що наша праця продукує".

Три мітинґи в обороні сенатора МекКарті

Ню Йорк, Н. Й. — Голова комітету, який збирає 10 мільйонів підписів в обороні сенатора Джозефа МекКарті, адмірал Джан Дж. Кроммелін повідомив, що в понеділок 29 листопада відбудуться одночасно три мітинґи в обороні сенатора МекКарті: в Ню Йорку, Шикаґо і Лос Анджелесі. В Ню Йорку збори мають відбутися в Медісон Сквер Ґардені, і передбачається, що на цьому вічі будуть присутні коло 22 тисячі осіб. Окремі поїзди мають привезти учасників зборів із Бостону і Вашинґтону. Сенатор МекКарті прислав із шпиталю в Мериленді окреме звернення до учасників зборів, в якому знаходяться такі слова: „Характер тих людей, які ведуть цю стихійну кампанію, щоб зібрати 10 мільйонів підписів проти догани мені за те, що я поборював смертельнонебезпечний комунізм, — свідчить про те, що велике число наших людей в цілій країні з обуренням осуджує боротьбу проти мене". Адмірал Кроммелін заявив в Шикаґо, де засновано відділ цього комітету, що гроші на кампанію за підписами зібрано з добровільних датків громадянства.

106 „аґентів" убито у Ком. Китаї

Гонґ Конґ. — У Комуністичному Китаю вбито 106 „спеціяльних аґентів", що їх „вороги народу" скинули на його територію від 1951 року, а 124-ох дальших зловлено, повідомило офіційно т. зв. міністерство публічної безпеки тієї комуністичної країни. В комуно-китайському комунікаті говориться, що 230 „аґентів і шпигунів" вислали на терен Комуністичного Китаю дві націонал-китайські організації, при чому деяких із них вислала також буцім то американська розвідча організація. Між 230 згаданими шпигунами знаходились 18 американців, з яких 5 згинуло підчас катастрофи їхнього літака, а 13 засуджено на важкі кари в'язниці від 4-ох років до досмертного ув'язнення. На чолі найметкішої антикомуністичної організації стоїть нібито, впевняє комуно-китайський комунікат ген. Тсай Вен-чіґ. Всі оті „аґенти й шпигуни" були, за твердженням комунікату, скинені з американських літаків.

ОЛЕКСА ВАЩЕНКО ДЯКУЄ...

Шікаґо. — Олекса Ващенко, що походить з України, напередодні Дня Подяки помістив у місцевій американській газеті платне оголошення „вдячного американця", дякуючи Провидінню та добрим людям за свою теперішню долю. Батько Ващенка був засланий на Сибір, а сам Ващенко був засуджений на каторжну роботу, з якої „звільнили" його німці, запроторивши на таку ж саму каторгу в Німеччині. Опісля вже таки справді звільнили його американці і сьогодні він живе собі мирно і достатньо в Шікаґо, має велику родину і 340 долярів чистої місячної платні і добру працю та „дякує Господеві за такі симпатичні людські істоти в цій чудовій, Богом благословенній Америці". Платне оголошення-подяку Ващенка передрукували вже безплатно інші американські газети, а ню-йорський „Дейлі Нюз" використав це оголошення як тему для своєї редакційної статті з нагоди Дня Подяки, пропонуючи московській пресі, щоб вона це передрукувала та заявляючи наперед, що вона того не зробить. „Ми не маємо сумніву, що оголошення п. Ващенка висловлює почування тисячів людей із подібним минулим, що були б висловили свої почування в такий сам спосіб, якщо були б впали на подібну думку" — закінчує свої міркування „Дейлі Нюз".

Ремінґтон помер від побиття в тюрмі

Луїсбурґ, Па. — Бувший урядовий службовець-економіст Вільям В. Ремінґтон, який відсиджував кару трирічного ув'язнення за те, що допустився кривоприсяги, заперечуючи свої зв'язки з комуністичною партією, помер у тюрмі внаслідок побиття двома в'язнями, які разом із ним відбували кару ув'язнення. Представник Федерального Бюра Інвестиґацій повідомив, що проти цих двох в'язнів, які ще в понеділок 22 листопада важко побили Ремінґтона, ведеться слідство. Ці в'язні — це 34-річний Джордж Джуніор МекКой і 21-річний Роберт Карл Паркер. Їх обох оскаржують в випадку важкого побиття, за що їм грозить найвища кара — це значить кара смерти. Представник дирекції в'язниці заявив, що покищо не знати, що було причиною побиття Ремінґтона. Оскаржені били покійного цеглою по голові, спричинивши важке

Вільям В. Ремінґтон

поранення, яке привело до смерти Ремінґтона. Перші вістки про причину побиття Ремінґтона твердили, що не було політичного мотиву цього вчинку цих двох в'язнів.

Совєти відкидають пропозицію Мендес-Франса

Москва. — Совєтська преса промовчала промову французького прем'єра Мендес-Франса на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, в якій він запропонував, щоб конференція 4-ох великодержав у справі Німеччини відбулась в травні наступного року і щоб до того часу Совєти виявили свою добру волю — підписуючи мир з Австрією. Тільки нюйоркський кореспондент ТАСС'у написав коротко й загально, що Мендес-Франс запропонував конференцію після переведення ратифікації Паризького договору. „Красная Звезда" стала посередником для думок Молотова, так само, як раніше „Правда". Нібито відповідаючи на питання редактора „Красной Звезды", Молотов заявив, що твердження Мендес-Франса, начебто ратифікація Паризького договору не перешкоджала переговорам з Москвою і мирній залагоді проблеми об'єднання Німеччини, Молотов відповів: Такі заяви є тільки спробами збаламутити публічну опінію". Навпаки, він заявив ще раз, що „можливості, які існують тепер для розв'язання нерозв'язаних ще проблем, тоді зникнуть". Така заява, додають чужинні газети, служить тільки для дальшого залякування німців і французів.

Генерал Ґрунтер підкреслює необхідність німецького війська

Париж. — Найвищий командант збройних сил НАТО заявив, що вправді теперішні збройні сили НАТО є в три — або й в чотири рази більші від тих, що були при творенні їх, проте вони ще замалі, щоб могти успішно зупинити великий і загальний наступ совєтських і сателітських армій на Захід. Тому ген. Ґрунтер уважає, що в рядах західнього війська необхідною є також німецька армія, і щойно тоді буде зрівноважена сила вільного Заходу й комуністичного Сходу. Крім власної совєтської армії Москва тримає у Східній Німеччині 7 східньо-німецьких дивізій. Вони побільшують диспропорцію між збройною силою Совєтів і Заходу. Тільки тоді, коли постане західньо-німецька армія, можна буде говорити про безсумнівну спроможність Заходу відбити совєську агресію. Ген. Ґрунтер вираховує, що західньо-німецька армія буде готова щойно за 3-4 роки.

Малік репрезентуватиме СССР в ОН

Об'єднані Нації. — До Ню Йорку прибув в середу 24 ц. м. Яков А. Малік, совєтський амбасадор в Лондоні, який займе місце в Об'єднаних Націях, як голова тамошньої совєтської репрезентації. Чи він стане постійним репрезентантом СССР на місце Вишинського — покищо невідомо. Маліка привітало на летовищі 10 осіб з совєтської і сателітських делеґацій, між ними Юлюш Кац-Сухи з польської делеґації і д-р Ґертруда Секанінова-Царктова з чеської. Малік народився в Харкові і має тепер 48 років. Він був уже постійним репрезентантом СССР в Об'єднаних Націях в 1948 році і головував на Раді Безпеки ОН в серпні 1950 року. Він є одним із ніби-професійних совєтських дипломатів, працює в закордонному міністерстві від 1937 року і був амбасадором СССР в Японії від 1942 до 1945 р. Він є відомий з своєї ворожости до ЗДА. Вихований в комсомолі — від своїх юнацьких років належить до большевицького табору.

Москва хоче розбити НАТО — заявляє адмірал Врайт

Ню Йорк, Н. Й. — Головний командант фльоти держав Північно-Атлантійського Порозуміння на Атлантику, адмірал Джеролд Врайт, промовляючи на зборах Нюйоркської Ради Фльотової Ліґи в готелі „Астор", заявив, що головною ціллю Москви є розбити НАТО. Врайт сказав, що Москва гарячково розбудовує свою воєнну фльоту, маючи на увазі аґресивні цілі, бо будує переважно підводні човни, далекосяжні кружляки і міноносці, щоб ними нищити торговельні кораблі держав, які належать до НАТО. Совєти не потребують великої фльоти, бо їхнє господарство побудоване на континентальних засадах, а держави НАТО здані виключно на свою торгівлю з іншими державами. Совєти мають вже коло 370 підводних човнів, а ЗДА — тільки 200. В 1957 році Совєти матимуть коло 500 підводних човнів, бо кожного року продукують їх коло 50. Від 1945 року СССР видав на розбудову фльоти більше як 33 більйони долярів. Совєтські моряки сліпо вірять своїм командантам, які під час другої світової війни здобули великий досвід у боротьбі проти німців. Совєти не мають старих кораблів на складі, як це є в ЗДА, і їхня фльота складається з нових модерних кораблів. Адмірал Врайт закликав ЗДА, щоб мали все це на оці, бо безпека на морі не менше важлива, як безпека в повітрі.

● Бразилійський кардинал Копеллю із Буенос Айресу повідомив, що католицькі єпископи цієї країни видали Пастирське послання до своїх вірних, в якому закликають їх „віддати Богові Боже, а кесареві кесареве".

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ У НЮ ЙОРКУ КУПИВ СУСІДНІЙ ДІМ

Ню Йорк. — Український Народний Дім у Ню Йорку, який від січня ц. р. перейняв був на власність будинок колишнього „Стайвезан-Касіно" під чч. 140-142 при 2-ій евеню, підписав контракт купна сусіднього дому ч. 138 при 2-ій евеню, на квоту 33,250 долярів. Сталося це на основі постанови Загальних Зборів уділовців Т-ва УНДім на внесення його Дирекції. При підписанні контракту купна зложено задаток, а до кінця цього року треба скласти дальшу поважнішу квоту, і щойно тоді можна буде перейняти той дім на власність. Закуп сусіднього будинку надзвичайно піднесе вартість УНДому через побільшення спільної площі під тими двома будинками з трома входами до них, тим більше, що під 2-ою евеню в 1955-му році мають розпочати будову нової лінії підземки. Дирекція УНДому розпочинає кампанію за розпродажем уділів (шерів) передусім поміж теперішніми уділовцями, яких є 905 осіб, бо УНДім не розпоряджає потрібною готівкою. Нова Дирекція, вибрана Загальними Зборами 7 ц. м., вибрала на своєму першому засіданні під головуванням п. Д. Галичина в дні 24 ц. м. урядників у майже тому самому складі з інж. М. Лепкалюком далі, як головою. 5-членна Президія, разом із правним дорадником і трьома додатково делеґованими членами Дирекції творитимуть 9-членну Екзекутиву для полагоджування всіх біжучих справ. Затверджено теж попередній склад Контрольної Комісії. Для гідного започаткування нової збіркової акції, члени нової Дирекції задеклярували відразу від себе купно уділів на суму 1,050 долярів.

ЗАХ. НІМЕЧЧИНІ ГРОЗИТЬ ПОВАЖНА КРИЗА

ПРОТИ КАНЦЛЕРА АДЕНАУЕРА НАРОСЛА ГРІЗНА ОПОЗИЦІЯ. — УРЯДОВИЙ БЛЬОК ПАРТІЙ ПЕРЕД РОЗВАЛОМ. — ЗАРЩИНА ГОЛОВНОЮ ПРИЧИНОЮ РОЗДОРУ

Бонн. — Краєві парляментарні вибори у провінціях Гессе і Баварія, що є складовими частинами Німецької Федеративної Республіки, як офіційно називається Західня Німеччина, виявили глибшу політичну кризу в Західній Німеччині, як її бачено досі. Канцлер Аденауер, як голова християнсько-демократичної партії, і д-р Томас Делер, голова Вільної Демократичної Партії, другої найбільшої партії в урядовій коаліції, виступили один проти одного публічно з такими гострими закидами, що розрив між отими двома партіями виглядає неминучий. Делер заявив одверто, що коли б західньо-німецький парлямент мав ратифікувати Паризький договір включно з франко-німецьким порозумінням у справі Зарщини за його теперішнім текстом, то вільні демократи, які розпоряджають в парляменті 48 мандатами, виступлять з урядової коаліції. Він закинув Аденауерові зламання приречень, даних керівникам партій. Водночас Делер гостро виступив проти християнсько-демократичної партії за її католицький характер. Християнські демократи, мовляв, хочуть перетворити Німеччину в теократичну державу, а на той випадок вже краще, щоб головою уряду став кардинал Вендель із Мюнхену. У кампанії проти християнських демократів вільні демократи йдуть рука-в-руку з опозиційними соціял-демократами, бо ці обидві партії складаються майже виключно з протестантів. З свого боку канцлер Аденауер виступив гостро і проти Делера і проти соціялістичного лідера Олленгауера. Делерові він закинув взагалі нерозуміння сучасної політичної ситуації у світі, а Олленгауер, — сказав канцлер, — пропаґуючи з'єднення Німеччини на базі безборонної невтральности — підготовляє передачу всієї Німеччини під владу комуністів. У Парижі почались франко-німецькі розмови на тему остаточного узгіднення і доповнення договору про Зарщину. Німці хочуть при цій нагоді добитись злагіднення деяких постанов, але сумнівно, чи французи на це погодяться. В такому випадку ратифікування Паризького договору може натрапити на труднощі, які в свою чергу можуть штовхнути Західню Німеччину в поважну політичну кризу.

Гувер хвалить здоровий націоналізм німців

Бонн. — Колишній президент ЗДА Герберт Гувер, що, як гість президента Зах. Німеччини Гойсса й канцлера Аденауера перебуває тепер у Західній Німеччині, підкреслив значення Західньої Німеччини, як бастіону західньої цивілізації перед „деструктивним гоном азійських орд". Промовляючи на бенкеті Клюбу Німецької Преси, кол. президент ЗДА запевнив, що він молиться за одержання німцями об'єднання і повної волі, щоб вони далі могли виконувати свою місію. Він, мовляв, вірить в здоровий націоналізм, який не ізолює одні народи від других, а радше дає внутрішню духову силу для об'єднання національних рухів для спільної оборони. Гувер висловив надію, що в поневолених Совєтами народів прокинеться той націоналізм, що спонукає їх скинути з себе московське ярмо, подібно, як це сталося в Юґославії. Приймаючи свій 81-ий з черги почесний докторат від університету в Тюбінґен, Гувер заявив у своїй промові, що її виголосив при тій нагоді, що комуністи хочуть знищити свободи новітньої цивілізації. „Це були університети у світі, які підготовили були і боронили свободи людства, щоб можна писати й говорити правду згідно з своєю совістю" — сказав Гувер і побажав університетові в Тюбінґені далі стояти на сторожі тієї місії.

Побили зах.-німецького міністра військових справ

Бонн. — Теодор Блянк, за офіційним титулом комісар для справ оборони в Західній Німеччині, який стоїть на чолі уряду, що підготовляє озброєння країни після ратифікування Паризького договору, впав жертвою нападу юрби молодиків при вході до ресторанної залі в Авґсбурзі, де він мав виголосити промову в зв'язку з виборами до краєвого сейму в Баварії. Напасниками були здебільша молоді робітники, члени юнії, опанованої соціялістичною партією, яка поборює плян озброєння Західньої Німеччини. В недавній демонстрації соціялістичної німецької молоді в Мюнхені проти Паризького договору появились були транспаренти з написом: „Мого діда вбито в першій світовій війні, мого батька у другій, не хочу, щоб тепер вбито мене". За кулісами того пацифістичного руху стоять — очевидно — комуністи, яким надзвичайно йде на руку така соціялістична кампанія.

В СВІТІ

● Черчил хотів озброїти німців ще в 1945 році, — признався він тепер. Наприкінці війни, мовляв, він вислав депешу до лорда Монтґомері, тодішнього командувача північного фронту в Німеччині, щоб маґазинувати складану німцями зброю, щоб можна було звернути її їм для спинення совєтського наступу. Черчил уже 1945 року думав про німців, як про антисовєтських союзників. Коли він сказав це в англійському парляменті, два голоси крикнули: „ганьба!"

● Тіло Вишинського вивезли до СССР пасажирським літаком, в якому, щоб примістити домовину, знято 4 крісла з усіх 43-ох. Літак винайнято виключно на ту ціль. Разом з домовиною відлетіли вдова по Вишинському і його донька, що були з ним в Ню Йорку, совєтський амбасадор Зарубін, лікар Коов і п'ятеро колишніх тілохранителів Вишинського. У Москві тіло Вишинського спалили в крематорії, а урну з попелами виставили в тій самій „колюмновій" кімнаті будинку Професійних Спілок, де в 30-их рр. Вишинський судив і вислав на смерть найчільніших суперників Сталіна.

● Аденауер назвав колишнього американського президента Герберта Гувера, який перебуває тепер з відвідинами у Західній Німеччині, — „символом дійсного християнського милосердя, проявленого до німецького народу". Західньо-німецький канцлер ствердив, що поміч, яку Гувер приніс Німеччині після війни, промостила шлях до її відбудови. У честь Гувера уряд влаштував офіційний бенкет.

● Сателітська Чехословаччина перша поспішила проголосити прізвища членів делеґації на міжнародну конференцію, яку Москва запропонувала на 29 листопада. Тим часом невідомо, чи ця конференція відбудеться, бо навіть комуністична Юґославія і залякана маленька Фінляндія відмовились брати в ній участь.

● У Тегерані офіційно проголошено, що іранський шах Магомет Різа Палеві виїде 5-го грудня ц. р. літаком із своєю дружиною Сораєю до ЗДА і Европи. Їх подорож передбачено на два місяці. В їх відсутності правитиме в Ірані регенційна рада.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧУДО АМЕРИКАНСЬКОЇ СИСТЕМИ

Минулого вівтірка, 23-го листопада, відома автомобільна фірма Дженерал Моторс, що існує 46 років, випродукувала свою 50-мільйонову автомашину. Цю подію відзначила вся американська преса редакційними статтями, називаючи досягнення не тільки цієї фірми, але й всієї американської автомобільної індустрії „чудом американської системи". А президент Айзенгавер у своєму гратуляційному листі до президента Дженерал Моторс, м. ін. пише: „Ця 50-мільйонова автомашина символізує промислового, наукового і творчого генія нашого народу, чудо масової продукції, розвиненої до незрівнянних пропорцій в нашій країні, наш екзекутивний і адміністраційний досвід, вправність, продуктивність та творче змагання американського робітника і робітниці, багатство наших ланів, лісів і копалень, все те, що репрезентує могутність і віталькість нашої країни. Такими досягненнями американці оправдано пишаються . . ."

50-мільйонове авто одної лише автомобільної компанії може бути справді символом Америки, яку сьогодні часто називають „країною на колесах". Значення автомобільної індустрії для країни має рішальну вартість. Сьогодні бо все, що ми їмо і в що одягаємось, було в якійсь своїй стадії, поки потрапило до нас, „на колесах". Кожний сьомий з черги американський робітник зв'язаний з автомобільною індустрією. Сама тільки фірма Дженерал Моторс має в цілій країні 125 фабрик та вишкільних центрів. Для продукції авт працює теж багато інших індустрій, затрудняючи мільйони робітників та даючи свій великий вклад в загальний американський добробут.

Говорячи про американську автомобільну індустрію, варто звернути увагу на відносно малий, але дуже характеристичний факт. У звідомленнях Дженерал Моторс за минулий рік зазначено, що приблизно півтора мільйона долярів виплачено в нагороду тим робітникам, які дали добрі пропозиції щодо поліпшення умовин праці. Іншими словами сказавши, фірма дає нагороди для тих робітників, які дбають про поліпшення умовин своєї власної праці.

Америка — це країна авт. Понад 160 мільйонів американців можна сьогодні посадити на авта — і при цьому задні місця будуть порожні. Авта — це символ американського прогресу і добробуту. Цей розвиток завдячує Америка не тільки тим усім факторам, про які згадав президент Айзенгавер у своєму гратуляційному листі, але в першу чергу своїй незрівнянній вільній системі, в якій творча ініціятива й труд людини можуть без будь-яких перепон проявлятись і змагатись за найкращі результати.

ДОБРІ ПРИКЛАДИ

У цьогорічних виборах до Конгресу ЗДА був обраний на сенатора із стейту Небраски п. Роман Л. Грушка, а в коментарях до його вибору згадувано, що це — перший сенатор чеського походження. З уваги на те, що основоположником „Свободи" та ініціятором УНСоюзу був о. Григорій Грушка, головний секретар УНС п. Г. Герман звернувся до сенатора Грушки з листовним запитом, чи, бува, між його предками й основником „Свободи" та УНС немає якого спорідження. Сенатор Грушка відповів дуже ввічливо, що його батько був народжений в місцевості Табор у Богемії і приїхав до цієї країни із своїми батьками, маючи тільки один рік життя. В дальшому сенатор пише: „Це було моє щастя, що я вивчив у письмі й слові мову своїх предків. Я вважаю це своєю великою перевагою і я вдячний своїм батькам, що вони це для мене зробили . . ."

Другий випадок: Відомий колюмніст Чалі Нікербакер, пишучи про розведену з Вінтропом Рокфелером литовку Бобо Рокфелер, згадує: „У Бобо є син, Вінтроп Рокфелер, мол., який кожного заскакує тим, що зі своєю матір'ю розмовляє тільки по-литовськи . . . Справу вияснила Бобо, кажучи, що хоч малий Вінні наполовину Рокфелер, але вона не дає йому забути, що другою половиною його роду є литовці, доброго і чесного селянського походження . . ."

Це повинні запам'ятати собі й всі давніші та новіші американці українського походження. Бо цілком певно, що й між їхніми нащадками будуть такі, які дякуватимуть їм та благословитимуть їх за те, що вони навчили їх мови і зберегли в них свідомість народу їхнього походження.

Роман Смаль-Стоцький

КАНАДА Й ЮНЕСКО

„Ню Йорк Таймс" з неділі 31 жовтня приніс вістку, що зацікавила також всіх американців українського роду. А саме, що канадійський уряд хоче внести в парлямент закон про встановлення Ради для опіки над культурним життям Канади та для інформації закордону про Канаду. Ця Рада мала б також виконувати важливе завдання: бути Канадійською Комісією для ЮНЕСКО, бо хоча Канада є членом ЮНЕСКО, але вона досі не оформила своєї власної національної комісії для ЮНЕСКО, як це зробили всі інші члени і сусідня Америка.

Тепер, значить, рішається дуже важлива справа для всіх канадійців українського роду: чи по величині третя з ряду національна група Канади, українці, їх культура й наука будуть зарепрезентовані у тій Раді, чи ні; чи зможуть наші канадійці через ту Раду співпрацювати з ЮНЕСКО, чи будуть виключені так, як американці українського роду. На жаль, в нашій канадійській пресі, я досі не знайшов ще ні інформацій, ні нотаток чи дискусій про цю справу, що є великої ваги не тільки для наших канадійців, але теж і з нашої пан-американської точки зору. Ось тому дозволяю собі звернути увагу всіх відповідних чинників у Канаді, щоб не проґавили справу та щоб сумної слави московські графи Ігнатьєви, що сканадизувалися і заступають інтереси російського імперіялізму в Канаді, не розпочали нової сторінки своєї діяльности в тій запланованій Раді.

Бо канадійці українського роду вложили такий великий вклад, культурний і матеріяльний, в розквіт Канади, мають таку прегарно зорганізовану гієрархію наших Церков, мають вже й професуру по університетах і своїх бизнесменів, що на підставі цих осягів і їх числа людности їм належиться відповідна репрезентація в тій Раді. Включення канадійських учених та інтелектуалів українського роду в ту працю буде великою перемогою і для нас, американців українського роду.

Ніде правди діти, в цій справі УКК скорше чи пізніше буде змушений промовити до американської публічної опінії через конґресменів і сенаторів, — ми, американці українського, ба більше, слов'янського роду, є систематично дискриміновані нашим Департаментом Стейту при складі Американської Комісії для ЮНЕСКО. А останні збори цієї Комісії в Мілвокі і форма їх скликання та нарад були прикрим прикладом тієї дискримінації. Тільки американці жидівського і негритянського родів заступлені в комісії. Американці-жиди репрезентовані представниками: Амерікен Джувіш Коміті, Бнай-Бріс, Нешенел Кавнсил оф Джувіш Вімен, не включаючи сюди релігійних репрезентантів Сінагоґ Кавнсіл оф Америка і Нешенел Конференсе оф Кришчєнс енд Джус; американці-негри репрезентовані: Ніґро Нюзпейпер Паблишерс Асосіейшен і Нешенел Асосіейшен оф Калард Вімен. І ні однієї, ні однісінької американсько-української, ні американсько-слов'янської організації! Ні одного, ні однісінького члена не іменував Департамент Стейту як „мемберс ет лардж" з-поміж американців українського роду, або слов'янського, зате є між ними сумної слави Роберт Опенгаймер . . .

Наші брати, канадійські українці, мають добру нагоду включитися тепер у працю ЮНЕСКО, в працю для миру та співжиття вільних націй. Хай їх посли подбають про те, чого ми, американці українського роду, ще не могли добитись.

Ярослав Курдидик

СОВЄТСЬКА ШПИГУНСЬКА МАФІЯ У ЗДА

Коли в останній виборчій кампанії згадувано про те, що республіканська адміністрація перевірила й звільнила тисячі державних урядовців за нельояльність, мабуть, не кожному прийшло на думку, що у перевіренні їхньої льояльности заанґажоване в першу чергу Еф-Бі-Ай, — установа, одним з головних завдань якої є охороняти ЗДА проти совєтського шпіонажу.

Загрози совєтського шпіонажу не слід ані перебільшувати, ані надто применшувати, як це, залежно від потреб та обставин, роблять різні коментатори. Останні арештування комуністів у ЗДА свідчать про те, що ця мафія продовжує діяти і що її не можна іґнорувати. І коли голова Еф-Бі-Ай, директор Е. Гувер, заявив вже давніше про те, що „наша боротьба проти совєтського шпіонажу є нашою основною боротьбою за нашу свободу" і що „кожний льояльний громадянин ЗДА мусить бути на сторожі й морально зобов'язаний подавати інформації про всі познаки совєтської шпигунської діяльности", — то цей заклик такий же важливий та актуальний сьогодні, як один, два чи три роки тому.

Праця Еф-Бі-Ай незвичайно складна, вимагає багато терпеливости й вишколеного, здібного персоналу. Сам директор Гувер признає, що совєти у своїм шпіонажі надзвичайно хитрі, настирливі й не зражуються ніякими труднощами. І тому не диво, що контршпіонаж Еф-Бі-Ай, наставлений на розшифровування цієї мафії, мусить стояти вище від свого підступного ворога.

Дуже часто буває, однак, що мозольна робота, яку перевела Еф-Бі-Ай, залишається незавершеною тільки тому, що основне джерело совєтського шпіонажу, де все зосереджується, — заслонюється дипломатичним імунітетом. Директор Гувер стверджує, що за останніх 30 років совєти створили одну з найкращих шпигунських систем, які будь-коли існували у цивілізованому світі. А що ЗДА є для большевицького шпіонажу ціль „номер 1", тому й не диво, що їхні аґенти працюють в цій країні дослівно день і ніч.

Від часу визнання Америкою СССР у 1933 р. московські шпигуни є постійно в ЗДА. З самого початку вони діяли переважно по фабриках і ляబораторіях, збираючи дані про всі процеси американської продукції. Для тієї цілі зорганізовано загальновідомий колись „АМТОРГ", що мав нібито поглиблювати товарообмін між ЗДА й СССР. Насправді „АМТОРГ" був нічим іншим, як покришкою для совєтського цивільного шпіонажу.

Урядовці „АМТОРГ"у" були добре вишколеними совєтськими шпигунськими аґентами, основною ціллю яких було рекрутувати відповідних людей, що викрадали секрети з царини продукції нафти, технічних і текстильних виробів та хемікалій, які відіграють таку важливу ролю головно у воєнному промислі.

Використовуючи час т. зв. „дружньої романтики" між СССР і ЗДА, совєтська шпигунська машина працювала найбільш інтенсивно, намагаючись зібрати якнайбільше даних про наукові досліди і розвій в ділянках атомової енергії, електроніки та аеронавтики.

А далі большевики почали збирати відомості про силу, виряд, стратегію і тактику збройних сил ЗДА; про операції розвідки і контррозвідки ЗДА; про слабі сторінки публічного і приватного життя, які можна було б використати для шпигунських або пропаґандивних цілей; про національну і міжнародну політику ЗДА, на яку можна було б впливати та, відповідно до потреб, формувати.

І завжди паралельно діяли дві вітки совєтського шпіонажу: одна, яка мала безпосереднє пов'язання з МҐБ, і друга — чисто військової розвідки. Кожна з цих двох віток була підпорядкована якомусь московському „чиновникові", що прикривав свою роботу димовою заслоною дипломатії. Було й таке, що просто з головної кватири у Москві приїздили до ЗДА аґенти-провідники, яким були підпорядковані групи й клітини, що в них працювали американські зрадники.

Усі директиви та інструкції, як діяти, конспіруватися, як набирати нових членів, виконувати ті чи інші завдання та переховувати різного роду документи приходили з Москви. Окремі високі урядовці, т. зв. „мандрівні інспектори", перевіряли диспльояльність кожного члена шпигунської сітки. Все було побудоване на „системі піраміди", в якій низи були джерелами інформацій, що працювали в фабриках, ляబораторіях, індустрійних осередках, або державних бюрах. Від них збирали відомості керівники клітин і передавали керівникам груп, а ці з черги передавали ці відомості далі, аж поки це все не доходило до найвищої „шишки". Звідтіля відходило все це кур'єрською поштою просто до Москви.

Досвід показав, що багато „допоміжників" не належать до комуністичних партійних кругів, — це є „ідеалістичні" комуністичні поплентачі та наївні „політичні реформатори". Через них найчастіше здобувають совєтські аґенти дуже поважні відомості, при чому ці наївні самодури дуже часто навіть не здають собі справи з того, яку юдину роботу виконують вони супроти своєї батьківщини. Всі оці з такими невинними назвами установи й товариства, як „Боротьба з Фашизмом", „Допомога Звичайній Людині", „Поступові Демократи", „Виміна Фаховими Відомостями для Загального Добра" і т. п. — все це були тими осередками, звідки большевики отримували неоціненної вартости відомості. Дуже багато шпигунських аґентів попадали у таке положення, що ставали немовби в'язнями свого „шпигунського фаху". Царина їхньої особистої свободи постійно звужувалась, а вигляди на те, щоб вийти з-під впливу совєтських аґентів — зовсім маліли. Кожна вістка, яку шпигун передав, і кожна нагорода, яку він одержав, всотувала його чимраз більше в тенета інтриґ і загрози. Бували теж випадки, коли, щоб не компромітувати якоїсь повністю розробленої шпигунської мережі, члена, який попав у підозріння, що він „може забагато виявити" — совєтські аґенти фізично ліквідували.

Останнім часом, коли в ЗДА почала під совєтськими шпіонами „горіти земля" — всім їм, навіть найбільше законспірованим, наказано з Москви найвищий ступінь поготівля й обережности. Совєтським шпигунам заборонено не лише бути членами комуністичної партії, але навіть стикатися з ними. Серед них мусить бути переведена додаткова перевірка й селекція так, щоб залишити саму тільки „шпигунську еліту". Така внутрішня перебудова совєтської шпигунської сітки вимагатиме знову нових зусиль збоку американської контррозвідки.

РІЧНІ ЗБОРИ НІМЕЦЬКОГО ТОВАРИСТВА ДЛЯ ДОСЛІДУ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ

Ці річні збори, які відбулися в Штутгарті 16-18 жовтня ц. р., і в яких брали участь майже всі дослідники східньо-европейської проблематики в числі до 200 осіб, мають глибоке політичне значення. Цей своєрідний науковий конгрес є голосом німецького союзного уряду, який, не маючи змоги вести активної політики на Сході, використовує своїх науковців для проголошення своїх поглядів і плянів на майбутнє.

Саме цього року була виразно помітна тенденція впорядчиків з'їзду надати цій назовні чисто науковій, культурній імпрезі політичну нотку. В обсязі чисельних рефератів і коррефератів домінантними були дві тези, а саме, що „нарід не можна ідентифікувати з його режимом: як націоналізм не є рівнозначний із Німеччиною, так само большевизм — це не Росія". Над цим твердженням можна б довго дискутувати і заступати протилежний погляд. Але воно відповідає великій кількості німецьких інтелектуалів, які по-русофільськи настроєні шукають собі форми для пов'язання стосунків із теперішнім Сходом. „Розуміється, ми не маємо і не хочемо мати нічого спільного із большевиками, але російський нарід, який не відповідає за теперішній режим, є для нас цінним контраґентом". Під цим аспектом треба розуміти бажання деяких парляментаріїв, головно з партії вільних демократів — відбути прощу до Москви, але цей плян не міг здійснитися не [illegible] негативне нас[illegible]цлера Аденауера [illegible] дружня становища [illegible] твердження [illegible] випливом із першої тези і полягає в домаганні зблизитися до цього Сходу, з яким в'яжуть німецький нарід більш тривалі зв'язки — культурні, економічні, давніше династичні, — як із західнім світом. Ці дві тези були основними і провідними думками в програмовому для цілого з'їзду рефераті проф. В. Гельпаха з Гайдельберґу, який передавався на хвилях радіо до відома цілому світові. Стосунки між слов'янським та німецьким світом такі очевидні, взаємні перехрещування обох сфер такі старі, що „розвід" цих двох партнерів не до подумання. Доповідач коротко згадав про німецько-польські зв'язки, про німецько-чеські взаємини, але головну вагу поклав на німецько-російський компакт, доказом чого були пов'язані зі з'їздом „Дні слов'янської культури", які мали майже наскрізь російський характер. В рямцях цих днів проф. Вінклер улаштував невеличку виставку російських ікон і зробив на цю тему реферат, театр поставив п'єсу Толстого, в концерті були заступлені Шостакович, Бородін, Мусорґський, Гречаніков, а на додаток — Сметана, проф. Матль говорив про Толстого і Достоєвського, а на закінчення виголосив реферат проф. Степун з Мюнхену. Про Україну, Польщу, Чехословаччину, Юґославію, Болгарію — у ці дні слов'янської культури не було чути ані слова. Реферати історичної секції були тільки історичним тлом, арґументацією для основної ідеї цілого з'їзду. Те саме повторилося і в економічній секції, де промовці, щоправда, стверджували, що в політиці Кремлю не зайшли ніякі суттєві зміни, але все ж таки, в цілі зближення обох світів треба нав'язувати торговельні зносини, поперше тому, що це приносить матеріяльну користь, а подруге тому, що в такий спосіб можна буде мати вплив на політичне життя в Совєтському Союзі.

Найцікавішою для українців була історично-ідеологічна секція, провід якої спочивав у руках директора Східньоевропейського Інституту в Мюнхені, проф. Коха. Загальна тематика цієї Секції обіймала питання участи слов'ян у християнстві Східньої Европи. І так, д-р Ресслер говорив про Східню Церкву, а Стасєвскі, німецький католицький священик зі Шлезьку — про католицизм і об'єднані з ним східні церкви, а сам проф. Кох — про евангелицьку церкву. Якщо йде мова про доповідь Стасєвського, то треба сказати, що вона була детальна, а через це дуже довга і виголошена нецікаво. З поміччю статистичних даних він представив переслідування Української Католицької Церкви, покликаючись на видану в минулому році „Білу книгу". Тема була опрацьована правильно, але через брак зовнішньої форми не зробила на присутніх належного враження. Щоправда, перший доповідач у цій секції мав говорити про Східню Церкву, отже православну на території всієї Східньої Европи. За браком часу обмежився він в першу чергу до російської Православної Церкви, змальовуючи теперішній її стан доволі теплими ясними барвами. Спираючись на одиноко доступну офіційну большевицьку статистику, референт вказав на нові можливості цієї Церкви, на її розвиток під організаційним та територіяльним оглядом та її можливості в майбутньому. Щоправда, цей розвиток спиняє офіційна політика Кремлю, який не відступив ані на крихітку від своїх ідеологічних, атеїстичних, антирелігійних засад і який має вплив на духову ієрархію, підбираючи на керівні пости „вигідних" осіб. Загальне враження з цієї доповіді залишилося таке, що все тут в порядку, що правильно поступило православне російське духовенство, йдучи на компроміс із державною владою, і що, врешті, не зважаючи на антирелігійну пропаґанду збоку партійних чинників, воно вийде переможцем. І цей реферат дотримувався загальної гармонії цілого з'їзду, подиктованої політичними чинниками, а саме, що з огляду на добро народів, або, ясніше кажучи — російського народу, який з комунізмом не має нічого спільного, треба провідним німецьким колам зблизитися до теперішньої дійсности на Сході Европі.

В дискусії над цим рефератом зголосився до слова проф. Мірчук, який відразу підкреслив, що це питання таке складне, що тяжко на нього відповісти кількома словами. В кожному разі, теперішній стан гармонії між світською і духовною владою в Совєтському Союзі не є явищем випадковим, а подиктований історичним розвитком довгих століть. В цій синтезі знайшла своє завершення теорія Третього Риму, проголошена ще на початку 16 стол. Дискутанта цікавить в першу чергу моральний біланс відношення між Церквою і Державою, між якими світоглядово не може бути нічого спільного, крім великодержавницької національної ідеї, притаманної одним і другим. Але факт залишається фактом, що Церква тут стала органом безбожницького уряду, який зі свого боку від основних антицерковних та антирелігійних позицій не відступив ані на крок. Це тягне за собою різні консеквенції. І так, патріярх Сергій в р. 1942 з нагоди 25-літнього ювілею жовтневої революції у своєму посланні називає Сталіна „Богом посланим покровителем культури", того самого Сталіна, що мільйони православних вірних і тисячі духовників за приналежність до цієї самої Церкви наказав зліквідувати в жорстокий спосіб. Сьогодні не тільки урядові чинники, але й представники Церкви СССР розголошують світові „новину", що в Совєтах ніяких церковних релігійних переслідувань не було, а нищилося тільки реакційні елементи, непридатні для соціялістичного будівництва. Коли ж мільйони українських католиків „навернено" на лоно російської Православної Церкви, то представники цієї Церкви прийняли цей факт, як не з захопленням, то щонайменше з тихим вдоволенням. Чи ці і їм подібні факти не є доказом того, що церква в Росії втратила цілковито свободу рухів і в результаті мусить хоч-не-хоч роби-

(Закінчення на 3-ій стор.)

Вол. Дорошенко

Є. Х. ЧИКАЛЕНКО

(З нагоди 25-ліття смерти)

(1861-1929)

(1)

Чверть століття минуло, як відійшов від нас у вічність муж, ім'я якого перед вибухом першої світової війни було відоме не тільки по всій Україні, а навіть поза її межами, де лише жили виходці з Наддніпрянщини.

20-го червня 1929 року помер у Празі Євген Харлампович Чикаленко, визначний український громадський і культурний діяч, меценат української культури, один із тих, що ними стоїть українська земля.

Це зобов'язує нас згадати його в цю сумну річницю не злим, тихим словом. Мусимо воскресити перед нашими духовими очима постать людини, що ціла посвятила себе рідному народові й красі. Мусимо пригадати життя й заслуги Покійного нашому молодшому поколінню, що зросло вже по смерті його й малощо знає, або й цілком не знає про нього, особливо з Наддніпрянщини, де окупант заборонив усяку згадку про Євгена Харламповича.

А пригадати слід тим більше, що навіть у часі смерти старого „пана", як називали покійного його знайомі, були студенти, що „не знали, кого це поховали", як про це свідчить А. Зубенко в „Бюлетені УНДС'у ЗДА", ч. 7, ст. 3. Коли він, зайшовши після похорону Чикаленка до Студентського Дому в Празі, похвалився, що був на цьому похороні, то його запитали: „А хто ж то такий Чикаленко?"

Тому мабуть не зайвим буде подати хоч важніші дати з біографії покійного діяча.

Народився Чикаленко 21 грудня нов. стилю 1861 року на Херсонщині в селі Перешорах Ананіївського повіту в заможній сім'ї. Батько його помер у 1871 році, коли хлопцеві було 10 років. Опікувалися дітьми мати й дядько Петро. Початкову освіту одержав Євген удома від місцевого священика, о. Василя Лопатинського, щирого українця, а потім, з 9-ти літ учився в приватному пансіоні в Одесі, перетвореному незабаром на реальну прогімназію, а від вересня 1875 року в реальній гімназії в Єлисаветі.

І в Одесі і в Єлисаветі перебував Чикаленко під впливом українського оточення. В Одесі вчили його між іншим такі відомі українські діячі, як Олексій Андрієвський, Петро Ніщинський та Леонид Смиленський. В Єлисаветі Чикаленко вчився і приятелював із Панасом Тобілевичем, пізніше славним українським актором Саксаганським, та його братом Іваном, теж славним актором і драматургом Карпенком-Карим. Значний вплив на нього мав тут відомий український діяч Опанас Михалевич.

Скінчивши в 1881 р. реальну школу, Чикаленко наміряв вступити в університет у Києві й подався туди восени того року.

Та в столиці України не вдалось йому влаштуватися й він поїхав до Харкова, де і вступив на природничий відділ університету, як вільний слухач.

Бувши ще студентом, пише першу свою популярну брошуру для селян — про кукурудзу, але через цензурні умови ця праця не побачила світу.

В 1883 р. Чикаленко одружується з студенткою українкою Марією Вікторовною Садик.

В Харкові підпадає під вплив відомого українського радикального діяча, автора популярного в своїм часі вірша „Не потурай на те, що шлях ще не пробитий, Що нетрями густими треба йти... борись, не потурай".

В Харкові пробув Євген Харлампович три роки. В 1885 році Мальованого й його гурток арештує царська жандармерія. Чикаленка засуджують на п'ять років під явний догляд поліції, без права жити в більших містах. І в травні 1882 р. він переїздить із дружиною в рідні Перешори й живе там безвиїзно майже десять років, займаючись сільським господарством та даючи на власному досвіді приклад сусіднім селянам, як треба господарювати.

В цьому часі, в 1892 р., пише Чикаленко другу популярну брошуру — про „Чорний пар", але цензура й її не пропускає.

В 1894 р. переїздить Чикаленко до Одеси. Тут включається в українське культурне й громадське життя, стаючи членом української громади. В 1896 р. є він одним із основників української громади в Петербурзі, куди був приїхав у справах, а в 1897 р. приступає до Загальної Української Організації, створеної з почину Ол. Кониського. Ця організація об'єднала досі розпорошені українські сили на Наддніпрянщині.

Тоді ж, у 1897 р. появляється нарешті друком його знаменита брошура про „Чорний пар", п'ять літ тому не пропущена цензурою. Ця брошура започаткувала цілу серію його популярних брошур для селян, під загальним наголовком „Розмови про сільське господарство", які виходять відтоді без перерви одна за одною, витримуючи по кілька видань. Оці то брошури й прославили Чикаленкове ім'я по всій Наддніпрянській Україні і навіть поза її межами, бо наші селяни, що переселювалися на вільні землі на Далекому Сході, брали їх із собою.

Характеристичне для обставин, в яких тоді поставлене було в Росії українське друковане слово, що згадана Чикаленкова брошура про „Чорний пар", одобрена самим Міністерством Хліборобства, могла вийти в світ тільки з дозволу цілого Комітету Міністрів.

І це річ цілком зрозуміла, бо хоч зміст її був такий далекий від усякої „крамоли", яку скрізь тоді вітрив російський уряд, проте, крім першорядного народно-просвітнього значення, мала ця невеличка книжечка в тому часі й велике політичне, можна навіть сказати, революційне значення

Для нашого простолюду й для нашої змосковщеної інтеліґенції вона була справжньою ревеляцією, об'явленням, ба навіть їм показувала, що українською мовою можна не тільки якісь там казочки або вірші складати, а й про всякі потрібні народові практичні речі оповідати. І виходять вони незгірше, ніж мовою „панською", російською. Значить мова українська не якась там покруч, чи незґрабне мужицьке арґо, жарґон, що не надається до вжитку освіченої, інтеліґентної людини, а сміло може бути знаряддям для ширення науки і просвіти, отже й для вислову ідей вищого порядку, незгіршим від тієї мови, що нею говорять пани між собою та по всяких урядах.

Чикаленкові книжечки, завдяки своїм гарним прикметам — і свого змісту й чистої зрозумілої мови — будили серед українців народну самосвідомість та заразом нищили серед них почуття меншевартости супроти москалів.

Успіх „Розмов" був колосальний. Видання виходило за виданням. Автор раз-пораз розширював рямці свого викладу й дав цілу низку їх випусків, на різні теми сільського господарства. І кожна з цих брошур здобувала нагороду на тодішніх сільсько-господарських виставках. Ім'я їх відоме всім хоч трохи свідомим нашим людям на Наддніпрянщині.

Вплив Чикаленкових „Розмов" на розбудження української національної самосвідомости в найширших верствах українського народу в Росії можна до певної міри прирівняти до впливу Шевченкового „Кобзаря" й нелеґальної літератури — відозв і брошур Революційної Української Партії (РУП), що саме тоді, з початком 900-их років, почали ширитися по всій Україні.

Микола Кузьмович

ВИСТАВКА ДЕВ'ЯТЬОХ

(Голос з-поміж публіки)

Сучасне мистецтво у кожному його прояві — малярство, музика й поезія — потребує зміни думок. Мистець, який у своїй творчості знаходить форму вислову для своїх почувань і думок — потребує тісного контакту з публікою. Що варта для мистця нова форма вислову, шукання нових доріг, як вони ведуть в порожнечу. А в порожнечі навіть найбільша індивідуальність не може розвиватись. Кожному мистцеві конечна дискусія з людьми, що його розуміють, як також з людьми, що думають інакше. Бож у дискусії виринають нові думки, родяться нові ідеї; мистець відчуває контакт з публікою, відчуває, що він не є завішений у повітрі, що не творить виключно на те, щоб його оцінити по смерти.

Віримо, що „Виставка Дев'ятьох", яка тепер відбувається в Народному Домі в Ню Йорку, викличе широку творчу дискусію, Бо вона варта того, щоб про неї говорили.

Наші думки подумані як голос в дискусії, без ніяких аспірацій на мистецьку критику. Це — відгомін глядача.

У виставлених експонатах годі шукати спільного. Єдиний спільний знаменник — це шукання нових доріг, але кожний мистець має свій власний стиль. Дехто себе вже знайшов, дехто ще шукає, але шукає своїх власних доріг. Ніхто нікого не наслідує, а якщо в одному чи в другому творі можна дошукатись аналогії до існуючих мистецьких напрямків, то відчувається, що це тільки аналогія, а не наслідування.

Цікаво слідкувати за мистецьким розвитком Божемського. На цій виставці показав він ряд полотен, що в них виразно видно експериментування, шукання нового способу вислову. Сильно вбилися в пам'ять: „Останній сніп", „Лісовий мотив" і „За містом". В „Останньому снопі" можна дискутувати над кольористичним розв'язанням заднього пляну. Можливо, що дещо інакший добір кольору землі краще видвигнув би першопляновї постаті. „Лісовий мотив" прекрасно композиційно розв'язаний, тому, якщо і є які недотягнення, то вони не впадають в око. „За містом" — без закиду. З композиційних експериментів нам найбільше подобалась „Морська потвора". „Дівчина" в кольориті і трактуванні площин дещо нагадує Матісса. Та з усіх творів Божемського найсильніше враження зробила на нас „Композиція", темпера. Вітражева прозорість і бездоганне композиційне розв'язання найглибше залишились в нашій пам'яті.

Стиль Бутовича надто вже вироблений і надто добре всім відомий, щоб звичайний глядач міг від себе щось додати. Нам подобались дві олії („Чумак в степу" і „На вулиці"). З серії демонології може „Ягілка" (пастель) має найбільше легкости і чару.

Гуцалюків стиль в різьбі загально відомий. Відмітити б хіба „Жінку". Для нас ревеляцією були його олії. Він щедро черпає з досвіду кубізму і з тих полотен „Пристань" подобалась нам більше від його „Ангела". Але найсильніше враження зробив на нас „Натюрморт". Площинова і кольористична розв'язка дуже сильна.

Гніздовський виставив тільки дуже цікаву кераміку. В пам'яті лишилися „Олені".

Дзиндра виставив тільки дві різьби. А шкода. Цікаво було б побачити більше. Для нас „Фігура" краща за „Танок".

Кузьма, якому найближчий є сюрреалізм, — бездоганний у формі („Осінні плоди", „Тюльпани", „Весна") — продовжує питомі йому темні тони: „Місячна ніч" своїм настроєм чомусь у мене асоціюється з „Домом при залізниці" Гоппера.

Приємно слідкувати за реchами Радиша за останні три роки. Здається нам, що те, що виставлено, далеко не вичерпує потенціяльних можливостей його розвитку і росту. Ще можна найти поверховні аналогії до імпресіонізму, до Ван Ґоґа, — але видно, як Радишів стиль з року на рік кристалізується, як з року на рік його праці лишають глибший слід. Хотілося б, зокрема, згадати „Залізничий шлях", „Морський пейзаж", „Кущі над водою", „Берези".

Соловія ми бачили востаннє в його абстрактному періоді і цікаво було тут побачити дальший його розвиток. В деяких полотнах слідно ще вплив Руо. „Розп'яття" і „Зняття з хреста" ставимо в нашій оцінці найвище. Цікаві композиційні студії „З гобеленового циклю" („Звелів творець винести сонце" і „Ева").

Черешньовського „Мадонна" прекрасна. Не можна уявити собі більшої простоти ліній, — хотілося б клякнути перед нею. Подібна в задумі „Постать" тратить на надто детальному виконанні рук.

В загальному — виставлені твори свідчать про дуже високий рівень наших „модерністів". Порівнюючи Виставку Дев'ятьох з іншими, що їх ми бачили в американських ґаляріях, ми можемо ними тільки гордитися. Якщо б вони виступали перед чужою публікою, то можна бути певним, що вона їх оцінила б. Хотілося б побажати їм успіхів та зрозуміння серед нашого громадянства.

РІЧНІ ЗБОРИ НІМЕЦЬКОГО ТОВАРИСТВА ДЛЯ ДОСЛІДУ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ти кроки, які підкопують та нищать її моральні основи. Д-р Ресслер висловився евфемістично, що уряд вибирає на відповідальні церковні пости „вигідних для себе людей". В дійсності вибираються на ці важливі пости віддані одиниці, які дістають від партії завдання знищити й розкласти Православну Церкву знутра, щоб таким чином усунути небезпечного конкурента. На закінчення проф. Мірчук порівняв теперішні концесії для Церкви з заведенням НЕП'у після першої світової війни. Коли Ленін заініціював нову економічну політику, то причиною цього було не тільки бажання зліквідувати катастрофічний стан країни, але рівночасно видобути наверх ті елементи, які думали ще капіталістичними категоріями, щоб у відповідний момент, напр., з початком колективізації, винищити їх доцenту. Так само й Православна Церква, як довго вона жила в катакомбах, не признана, переслідувана, була вона недоступною для урядових кіл. Тепер партія знає докладно, хто за Церквою стоїть, і тому, на випадок зміни курсу, може легко схопити ці одиниці у свої руки.

Висновки проф. Мірчука знайшли серед присутніх сильний відгук, але не сподобались офіційним аранжерам з'їзду. На закінчення подав проф. Кох, з огляду на обмежений час, в дуже скороченому рефераті стан Євангелицької Церкви, а також стан сектантства, спираючись на таких статистичних даних, які в теперішній час можна взагалі добути.

З вдоволенням треба підкреслити факт, що всі доповіді без виїмку дотримувалися строго наукової номенклятури, не переплутуючи України з Малоросією, або Київської Держави з Російською Державою.

I. M.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками 16-мільйонового майна УНСоюзу.

ПАРХОМЕ — В ЩАСТІ НЕ БРИКАЙ!

(Замість фейлетону)

Преса останніх днів вістку принесла, що 11 листопада ц. р. сорок-вісім тисяч діпістів американськими горожанами стали.

Що й казати: подія! Що й казати: враження, переживання...

Я був одним із цих сорока-восьми тисяч, але в заклад піду: ніхто зі своїми переживаннями до мене й не вжився.

Уявіть ситуацийку: ви сиґі, зодіті, обуті. При вашому боці така ж сита — зодіта ваша половина (двохтретина). Дома спокійно сплять ваші тут народжені діти — десь у банку росте ваше тут народжене конто. Ще б тільки дітей своїхназдігнати — горожанами стати й тисячки півтори за хату решту сплатити...

З такими думками ви демократично ліктями промощуєте собі шлях на параду натуралізацій, що має вас правами з дітьми вашими зрівняти. За пів-години ідеал ч. 1 буде здобутий. А тоді — як Падох каже — вам море по коліна, а Міссісіпі по кістки. Тоді й решта за хату сплатиться і праця краща буде (ситизен ви — не діпі задрипаний будете!).

Через пів-години нашого брата заприсягли.

Я не знаю, чи була ще на залі група, яка так щиро відрекалася вірности своїм дотеперішнім державам — потентатам, як наша (хай їм греця цим чужим супостатам!).

З руками, спухлими від брав промовцям, з зоряним прапорцем у пальцях, ви — в лабетах щастя — в зоряну ніч верталися додому.

Після першого натуралізованого американського сну, я „на крилах мрій" летів до „шапу". А тут ґратуляції, фамілярні „рукопопоження..."

— Джов! — сказав один робітник. — Тепер ти ситизен. Чого доброго, „басом" стати можеш...

А потім „бас" прийшов і мені рожевий папірчик до підпису дав. Я глянув, на паперці шкірилися два слове і: „Дей-оф...."

І я — громадянин, лишився без праці.

А діпісти працюють...

Як розважити себе?..

Я кажу: „Пархоме — в щасті не брикай!"

О. Сип

ПОВІДОМЛЕННЯ

У. Ж. Г.

ім. Лесі Українки в місті Ню Гейвен

Повідомляє Українське Громадянство, що приступає до акції наложення обов'язку кожного працюючого українця-ки по 25¢ місячно на залишенців.

У. Ж. Г. просить Українське Громадянство Ню Гейвену її акцію підтримати.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 36.

І. Кишоба, Скрентон	$5	Р. Скочдополь "	1
Д-р О. Дерен, Бруклин	5	В. Матіяш "	1
В. Пелеський, Клифтон	5	П. Когут "	1
Д-р М. Наболотний, Скокі	5	С. Мокрицький "	1
З. Боднарчук, Ютіка	5	Я. Тростянецький, "	1
П. А. Котельницький, Філя.	5	Л. Любинський "	1
В. Возьний, "	2	М. Сенцьо "	1
М. Горихата, "	2	Г. Сайкевич, Олифант	1
І. Турик, Бронкс	2	Г. Захарійчук "	1
Т. Голь, Ньюарк	2	П. Зінка, Парма	1
В. Коцюч, Бронкс	2	М. Шмідт, Сиракюз	1
В. Шишка, Ньюарк	2	Є. Расяк, Ст. Джосеф	1
М. Мороз, Йонкерс	2	В. Білинський, Ню Гейвен	1
Г. Чайка, Філя.	2	П. Литвинів, Ньюарк	1
В. Кліта, Клівленд	2	Н. Гуцуляк, Балтімор	1
Г. Крук, Асторія	2		
О. Федорович, Ню Йорк	2		
Г. Пракер, Вестрія	2		
Г. Васко, Бруклин	2		
Ю. Жінчин, Рочестер	2		
З. Венгринович, Ню Йорк	2		
З. Венке, Ньюарк	2		
П. Саламаха, Олифант	2		
М. Сломінський, Гартфорд	2		
М. Петрицький "	2		
В. Дерлиця "	2		
І. Яріш "	2		

Разом $ 79.00
Раніше проголошено 8,140.46

Разом вплинуло на фонд „Веселки". $8,219.46

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ: помилково подано С. Васкок — має бути С. Васьків, Ню Йорк; помилково подано І. Кобан — має бути І. Кобаль, Аліквіпа.

Лещетарські змагання в програмі ігрищ!

Українські Спортові Ігрища відкриваємо в дні 26-го грудня 1954, Першою точкою програми визнано ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ (для чоловіків і жінок).

Учасниками можуть бути тільки українці, члени АМЕРИКАНСЬКО - УКРАЇНСЬКИХ, КАНАДІЙСЬКО - УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МОЛОДІ ТА НАШИХ СПОРТОВИХ КЛЮБІВ США І КАНАДИ, Приймається індивідуальні зголошення, але учасник мусить виказатись довідкою, що являється членом одної Організації чи Товариства української спільноти на чужині.

Лещетарські змагання організує ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ „ПЛАСТ", Курінь „БУРЛАКИ". Провідником змагань — інж. Ярослав РУБЕЛЬ.

ОФІЦІЙНІ ІНФОРМАЦІЇ:

Лещетарські змагання відбудуться передполуднем в неділю, 26-го грудня 1954, Місцем змагань WHITE FACE SKI DEVELOPMENT, Wilmington, N. Y., USA. (14 mi from Lake Placid on Route 86. Конкуренції лещетарських змагань ЧОЛОВІКИ: 1. З'їздовий біг, 2. Слялом, 3. Альпейська Комбінація, ЖІНКИ: 1. З'їздовий біг, або слялом (якщо зголоситься більше, як 5-ть змагунок.) Точкування враховується в програму Українських Спортових Ігрищ 1954-1955, числиться індивідуально і клюбово (як подано у першому бюлетині УОК.) Правильник змагань: Міжнародні лещетарські правила (FIS).Змагуни покривають кошта подорожі, прохарчування, та нічлігу. До змагань дістануть усі потрібні інформації. Зголошення змагунів (-ок) до дня 10-го грудня 1954 на адресу: УКРАЇНСЬКОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ — UKRAINIAN OLYMPIAD COMMITTEE, 140 Second Avenue, New York 3, N. Y. USA.

Секретаріят
КОМІТЕТУ СПОРТОВИХ ІГРИЩ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОВІДОМЛЕННЯ
НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ., ТА ОКОЛИЦЯ!

Дня 28-го Листопада 1954 року відбудуться ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ відділу УККА — Ню Бронсвік в залі св. Петра й Павла при 306 Somerset St., Ню Бронсвік, о год. 5-ій пополудні, на які запрошуємо всі Українські Товариства та Українське Громадянство Ню Бронсвіку й околиці.

Управа.

З НАГОДИ ВІНЧАННЯ
МАРІЇ КАЛИНЕЦЬ І БОГДАНА ГЕБИ
Ґратулюємо і бажаємо всього найкращого на їхній Новій Дорозі життя.
„ДАНА"
Перше українське заведення жіночої моди.
122 — 16th Avenue, Newark, N. J.

Т-ВО ІНЖЕНЕРІВ ЗАПОВІДАЄ СВОЇ ЗБОРИ

Ню Йорк. — Управа Т-ва Українських Інженерів в Америці повідомила, що 7-мі Загальні Звичайні Збори Товариства відбудуться в суботу, 11-го грудня та в неділю 12-го грудня 1954 року в Домівці Товариства.

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Високопреосвященнішому Архиєпископу Палладію, Всечесному Духовенству: о. протопресвітеру А. Сагайдаківському, о. протоієрею І. Ткачуку, о. протоієрею О. Циганюку та всім Приятелям, Друзям і Знайомим, які ділили з нами наше горе складаючи своє співчуття і взяли участь в похоронах Нашої Дорогої й Незабутньої Дружини й Мами

ОЛЕНИ СПІЛЬНИЧЕНКО

похорон якої відбувся 3-го листопада 1954 р.

Зокрема складаємо щиросердечну подяку п. інж. В. Дзівакові з Дружиною, які допомогли нам полагодити всі справи пов'язані з похороном.

Прибиті страшним горем
ЮРІЙ — муж, АЛЛА — дочка
СПІЛЬНИЧЕНКИ.

Ділимося сумною вісткою, що дня 2-го листопада 1954 р., по довгій і тяжкій недузі померла в Торонті у віці 53 років наша найдорожча дружина і сестра

бл. п. СОНЯ ДОРОШ з Належитих.

Покійна народилася в селі Красносільця, Збаразького повіту в Зах. Україні.

Щиро дякуємо всім Друзям і Приятелям, які відвідували її в часі довгої і тяжкої недуги як рівнож тим, які віддали Покійній останню прислугу.

Муж МИКОЛА,
сестра КАТЕРИНА і брат ЛУКА.

В 15-ту річницю смерти
с. п. Д-ра Володимира Лициняка
б. адвоката у Львові
відправиться
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в укр. кат. церкві св. Юра при 7-ій вул. Е. в Ню Йорку
в суботу дня 27-го листопада 1954 о 8-ій год. рано.

Дружина, Сестри, Брат, Шваґри та Сестрінки.

HELP WANTED—MALE

РОБІТНИКИ ДЕРЕВ'ЯНИХ ВИРОБІВ
Досвідчені оператори машин і виробники кабінетів; стала праця; добра платня.
Телеф. OR 2-9100

ТОКАР
Знання німецької мови. Стала праця. Голоситись:
MID-ISLAND INSTRUMENT CO.
935 Jerusalem Ave., Uniondale, L. I.
Tel. IV 1-9828 or IV 9-5986

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

УКРАЇНСЬКА УСТАНОВА пошукує **МАШИНІСТКИ**, що знає стенографію.
Голоситись:
P. O. BOX 1169
CHURCH ST., NEW YOR 7, N. Y.

РЕЄСТРОВАНІ ПІКЛУВАЛЬНИЦІ
- 200 ліжок в загальнім шпиталі й школа піклувальниць. Недавно відкрито новочасний відділ. Легкий доїзд автобусами і поїздами. Знаходиться близ. college на передмісті Нью Йорку.
- Платня від $250 до $300 на місяць.
- Харчі, прання, з мешканням або без.
- Підвишки й аванси що якийсь час.
- Додільні особисті користі.

Зголошення до "Nursing Office".
EAST ORANGE GENERAL HOSPITAL
East Orange, New Jersey

ГОСПОДИНЯ
Опіка над дітьми. Модерний дім у Westchester County. Спання на місці. Добра платня. Всі електричні прилади. Приємна домашня атмосфера.
За інформаціями телефонуйте:
GR 7-2207

ПРАЦЯ
Help Wanted Male—Female

ПЕРЕПЛЕТНЯ ЛІНІЮВАННЯ ПАПЕРУ
Досвідчені в цій праці й при книжках з недрукованим папером. Стала праця, повний час. Голоситись:
STEWART WARREN & BENSON CORP.
480 Canal Street, N.Y.C.
Phone CA 6-2460

REAL ESTATE

SEA CLIFF, L. I.
2 поверх. дім, 7 кімнат, (4 спальні), гараж на 2 авта, 2 ках. лазнички, підвал, комінок. Олив. огрівання. Площа 75x125. Багато особливостей. Близ. школи, склепів і комунікацій. Жадає $20,500.
Телеф. власника GE 4-5297

BAYSIDE, L. I.
1-род. "English tudor" відокремлений дім. 6½ кімнат. Викінч. підвал, сонящ. веранда, гараж, 3 лазнички, кедрові шафи, відкритий комінок, бара, досконале положення — догідне до всього. Ціна $21,000.
GUS SCHWEITZER
31-01 — 36th Avenue, Astoria, L.I.
Tel. RA 6-3468
or write Box N 23 Rm. 830,
11 W. 42nd St., New York City

357 Bedford Avenue — Brooklyn
4 поверх. мур. дім з крамницею. 3-5 кімн. апарт. з лазничкою. Один апарт. до зайняття плюс $2,200 приходу. Огрівання гар. водою. Близ. шкіл, склепів і комунікацій. Тільки $10,000.
Телеф. власника
Boulevard 8-0309 вечорами.

MARINE PARK — BROKLYN
Мур. 2-род. дім, два 4½ кімн. апарт., і підвал до винайму. Гараж, газ. огрівання, охор. вікна і двері, сітки, венец. заслони, пральня, прасувальня. Близько шкіл, склепів і комунікацій.
$24,750
Тел. власника CL 2-5126

CROWN HIGHTS — BROOKLYN
Дім напіввідокремлений з червоної цегли, 10 кімнат, модерні олив. огрівання, сітки, венец. заслони й багато особливостей. Близ. шкіл, склепів і комунікацій. Власник продає по умір цінах.
Тел. власника President 4-1924

Продам
RAINBOW DINER
У добрім положенні коло фабрик на стейтовій дорозі No. 5. Містимість 51 осіб. Все модерне. Провадж той бизнес від 2-го лютого 1942 р. По ближчі інформації прошу писати або телефонувати "in person".
WASYL GUDZIJ
236 King St., Herkimer, N. Y.
Телефон: 1913R, Herkimer, N. Y.

● Королева - мати Єлисавета прибула до порту в Савтгемптоні кораблем „Квін Мері" в вівторок вечером з тритижневої подорожі по Канаді і З'єдинених Державах. Вона переночувала на кораблі, а в середу від'їхала поїздом до Лондону, де вітали її дуже урочисто і сердечно. Вона їздила в напівофіційній місії „доброї волі", щоб заманіфестувати щирість англійського союзу з Америкою і остаточно затерти недавні дисонанси між двома державами.

● Перший антиалькогольний закон у Франції підвищує на 15% податок на всі алькогольні напої за винятком легкого й дешевого вина. На горілку, залежно від її сили, встановлено податки від 18 до 45%. Утрудненo продукцію й можливості дістати концесію на продаж алькогольних напоїв. Встановлено окремий державний комітет для студій над алькоголізмом у Франції і способами, як далі боротися з ним. Мендес-Франс п'є тільки молоко.

● На 1,000 католицьких духовників у Північному В'єтнамі, що перейшов під владу комуністів, 450 залишились на місці, а 550 втекли на південь. До цього часу 10 католицьких священиків померли у комуністичних в'язницях, а коло 100 перебуває в концентраційних таборах.

MISCELLANEOUS

МАЛИЙ ЗАВДАТОК затримає Вам кожне купно до свят.
ЗНИЖКИ звичайно $9.95 **$4.95**

Продаж Schwinn роверів, дитячі меблі, візки і ін.
Великі візки для ляльок.
Lay-A-Way Christmas Plan
KANTOR'S
Juvenile Furniture
442 Claremont Parkway
Near Park Ave., Bronx, N. Y.
LU 3-1030 — TR 2-9058

REAL ESTATE

Tel. 82-4113
Mrs. Mary K. Sinak
The only Slovak
REG. REAL ESTATE BROKER IN MIAMI.
Доми від $8,000 й більше
Подвійні від $14,900 й більше.
Якщо будете в Маямі, зайдіть до нас.
726 SO. MIAMI AVENUE, Miami, Florida

Продається на Брукліні 5-РОДИННИЙ ДІМ з городом.
Ціна на скорий продаж $6,000. Готівки $1,500.
Є також на продаж на Бронксі 9-РОДИННИЙ ДІМ З САДОМ. за $16,000, готівки $6,000.
Дзвонити до 10-ої ранку і 7-9 вечора:
AU 1-0194

Bergen Co. Harrington Park
18 хвилин їзди автом до N.Y.C. 35 хвил. автобусом.
RAYMOND HOMES
ЧИ ВАМ ПОДОБАЮТЬСЯ "SPLIT LEVEL" ДОМИ?
7½ КІМНАТ 3 СПАЛЬНІ
Тоді зайдіть оглянути ці доми на чудових площах 100x130. Дім: простірна центр. заля, чудов. їдальня, відпочинкова кімната, модерна ках. лазничка з подвійною умивальнею 8' прибиральня. 3 великі спальні (стінні шафи), модер. кухня, "overhead-door" гараж. Близько шкіл і комунікацій.
$21,900
10% завдатку — 30 р. G.I. мортгедж.
New FHA Terms for Non-Vets.
JOSEPH RAYMOND
Master Builder
Certified—Bonded—Builder
Member New Jersey Home Builders Association.
Directions: Until you learn short cuts: GW Bridge north 7 miles on Route 9W to Closter Dock Rd., in Alpine. Left to Schraadenburgh & Lafayette Rd. Junction in Harrington Park. Right on Lafayette Rd., a few blocks to Raymond Homes Model.
Property phone: Closter 5-9750
Office: Gilbert 5-2444

ДО ВИНАЙМУ

ДО ВИНАЙМУ лікарська канцелярія. 3 великі кімнати, помальований рент. Добре положення — в серці української дільниці, найбільшої в тім місті.
2221 Professor Ave., Cleveland 13, Ohio. — H. C. Cole.

ЗИМА НАДХОДИТЬ!

LACKAWANNA
ВУГІЛЛЯ
АНТРАЦИТ
STOVE & NUT .... $20.95 ton
PEA ...... $17.95 ton
BUCK ...... $15.95 ton
Олива до огрівання і кокс.
SAFEWAY COAL CO.
Jersey City HE 5-7570

ГАРНІ КИЛИМИ И ХІДНИКИ
обиття на меблі.
LINOLEUM
низькі ціни.
ТІЛЬКИ У ФІРМІ
State Floor Covering Co.
330 State St., Perth Amboy, N. J. Tel. Hillcrest 2-2240

1.00 на тиждень
Замовляйте вже тепер на свята
CUSTOM-MADE SLIP COVERS (накривала)
КОМПЛ. 8 ЧАСТ. **69.50**
СОФА, 2 ФОТЕЛІ, 5 ПОДУШОК
- 3-D Огляньте перед закуп.
- Zippers при подуш. і мебл.
- Великий вибір матеріялу
- Цвітисті матеріали, солід., в паски, в 2. відтінках.
- Гарантія кольору.
- Жадні проценти.
- Жадні банкові проценти.
- Вплати приймаємо в склепі

Виміряємо докладно, красно і випробуємо в дома. Зайдіть, пишіть або телеф. за нашим агентом.
WALTHAM CO.
56 Smith St., Perth Amboy
Tel. VA 6-6462

MISCELLANEOUS

ПЛЕКАЙТЕ ШЕНШИЛІ
заробіть гроші вдома!

Для початківця безплатний порадник наших експертів. Легко плекати з особній кімнаті, в підвалі або гаражі. Поживa цих малих звірят коштує тільки $3 на рік. Спокійні і чисті. Досконала нагода бизнесова в хаті. Акції в черні на шкірки шеншилів піднеслися до $175. Без зобов'язань телефонуйте або зайдіть.
CHINCHILLA RANCHERS ASSOCIATES, INC.
166-12 Hillside Ave., Jamaica, Long Island OL 8-2727
Відкрито веч. і в неділю.

ШЕНШИЛІ
по гуртових цінах.
Першоякісні — $350 і більше.
Кожна кількість.
Пишіть по ціни.
ANDES CHINCHILLA SALES
194 Route 17, Paramus, N. J.

ЧУДОВИЙ ВИГЛЯД НА СВЯТА.
Експерт зачісок, втинання волосся і тривалих ондуляцій. Прекрасне виконання по умірк. цінах. Зайдіть
RITA'S BEAUTY SALON
1316 Northern Blvd.
Roslyn, L. I.
Phone Roslyn 3-2083

Нічого кращого за таку ціну! Вугілля не залишає сажі і дуже чисте.
Nut or Stove ———$21.50
Pea ——— 18.50
Buckwheat $16.00; Rice $15.00
HArrison 6-2132
MORRIS DEMEL
615 Essex St., Harrison, N. J.
Легкі сплати.

FOR FUEL
UNion 5-2300
- Олива до палива
- Першоякісне вугілля
- Koppers коке

Всі інсталяції палива виконують фахові спеціялісти.
LIONETTI COAL CO.
2300 50th Street
North Bergen, N. J.
UNion 5-2300

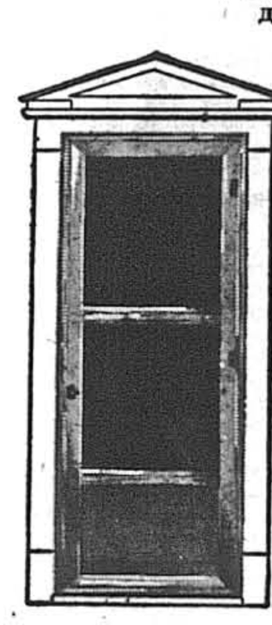
ВЕЛИКИЙ ВИБІР НОВИХ І УЖИВАНИХ
- Радіятори і парові котли
- Умивальні • Sink & Tub Combinations • Ванни • Скрині

VAN HOUTEN PLUMBING SUPPLY CO.
908 Van Houten Ave., Clifton
PR. 9-0664
Open Sun. 'Till 1 P. M.

MISCELLANEOUS

DURALCO
MANUFACTURING PRODUCTS CO.
224 South Second St. Perth Amboy, N. J.
Від Market St. напроти Jersey Central Plumbing Supply Co.
Близько the New White Diamond

ДАРОМ СТИЛЕВІ ВЕНЕЦЬКІ ЗАСЛОНИ ДО ЛАЗНИЧКИ, ФРОНТОВИХ АБО ЗАДНИХ ДВЕРЕЙ ПРИ ЗАКУПІ ОХОРОННИХ КОМПЛЕТНИХ ДВЕРЕЙ ТІЛЬКИ ЗА 37.50

КОМБІНОВАНІ
ОХОРОННІ СІТКИ й **ДВЕРІ**
КОМПЛЕТ
2 ОХОРОННІ ПАНЕЛІ
2 СІТКОВІ ПАНЕЛІ
Алюмінійові рами й інші скоб'яні вироби.
37.50
Розмір до 37x85
на бажання ІНСТАЛЯЦІЯ

КОМПЛЕТ, НІЧОГО НЕ ТРЕБА ДОКУПОВУВАТИ
Наша спеціяльність ОБЛІПЛЮВАННЯ ПЕРЕВІРКИ НАПРАВИ
Відразу на місці!

Телефон
HI 2-7078
Безплатний кошторис

ГОДИНИ
9—9 P.M.
ЩОДЕННО!

Для наших покупців
ДАРОМ ПАРКУВАННЯ
Багато місця.

ПЕРШОЯКІСНІ БІЛІ
ВЕНЕЦЬКІ ЗАСЛОНИ
Розміри 23-36"x64"
ТІЛЬКИ **2.25**
Custom Made Venetian Blinds 35¢ sq. ft.

DURALCO
MANUFACTURING PRODUCTS CO.
224 South Second St.
Perth Amboy

"Delco-Heat Conversion Oil Burner"
Купуйте найліпшої якости оливу до огрівання.
JOHN EGGERS & BROS., Inc.
260 Culver Avenue DE 3-8800 Jersey City 5, N. J.
Якщо Ви хочете удосконалити своє мешк. огрівання, ми пропонуємо Вам систему
Авторизовані представники. Будьте готові. Замовляйте. Скора доставa.
Вугілля Jeddo-Highland. Гатунковий антрацит.
• Тепер є найкраща пора змінити на оливне огрівання •
GENERAL MOTORS DELCO-HEAT

JALOUSIE LOUVRED WINDOWS
ЦЕ НАШЕ ПІДПРИЄМСТВО. Ми заінсталювали понад 100 веранд і "breezeways". Наша праця так солідно виконана, що покупці тільки хвалять нас. Ми даємо тільки першоякісний товар і виконання по задовільних цінах.
Охоронні вікна і двері — металеві й бамбусові меблі. Венецькі заслони, — Алюмінійові товари.
FRANCO inc. 535 Bergen Blvd., Ridgefield CL. 6-7009
Open 9 A. M. to 9 P. M.

GEFRO SUPPLY, INC.
„Понад 100 років досвіду на вашій службі"
"GENERAL SUPPLIES TO ALL TRADES"
5908 Bergenline Avenue
West New York, N. J.
Phone UNion 7-1600
ЩАДІТЬ НА ЧАСІ — ЗАЙДІТЬ ПЕРШЕ ДО GEFRO
Hardware, Builders, Plumbers, Contractors, Steamfitters, Roofers, Tinsmiths, Marine, Painters, Janitors, Industrial, Electrical, Boilers, Stoves

НИЗЬКІ, НИЗЬКІ ЗИМОВІ ЦІНИ
Комбіновані Алюмінійові ВІКНА
TWO TRACK $15.95 THREE TRACK $17.95
інсталяція
Комбіновані ДВЕРІ **$44.50**
Розміри до 37x85 з інсталяцією.
ЖАЛЮЗІ — СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ.
Огляньте наші нові трискладові в одній рамі. Безплатні кошториси.
Перша вплата в січні. — Без завдатку.
Allied Aluminum Products
439 AMBOY AVENUE, PERTH AMBOY, N.J. Hillcrest 2-4004
1847 MYRTLE AVENUE, PLAINFIELD, N. J. PLainfield 6-4124

ПАКУНКИ-ДАРУНКИ
ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ
З ОПЛАЧЕНИМ ТУТ МИТОМ.
TEMPO GIFT PARCELS
Харчі, новий й уживаний одяг та ліки.
TEMPO GIFT PARCELS CO.
100 West 72nd Street, New York 23, N. Y.
Скора обслуга. SChuyler 4-9100. Гарантія доставки.

ЗА НАЙКРАЩОЮ ЯКІСТЮ

КУХОННИХ МЕБЛІВ І ЇДАЛЕНЬ
з вирітого заліза, дерева і хрому
зайдіть до
POWERS FURNITURE CO.
667 Manhattan Avenue, Brooklyn, N. Y.
AUTHORIZED AMERICAN KITCHEN DEALER
EV. 3-1122

УКРАЇНСЬКА ПРОФЕСІЙНА АПТЕКА
Поручає виконування усіх можливої рецептури, висилку ліків за кордон, німецькі термометри, баньки, п'явки та новопридбуті, виключно імпортовані з Німеччини найкращої якости лікувальні зела як поодинокі так і готові мішанки проти різноманітних недуг.
Адреса:
FISHER'S PHARMACY
Modest ARTYMIW, B.Sc. APOTHECARY
4438 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA 44, PA.
Phone: GL 5-2401

CARMEN'S BOARDING HOME
ДІМ ДЛЯ СТАРШИХ ЖІНОК.
Дім, який Вам подобається. Найкращі харчі — телевізія — радіо — чудовий город.
Зайдіть або телефонуйте:
107 HALEDON AVENUE, PATERSON, N. J.
LAmbert 5-3363

КРАЩЕ ПЕРЕМОДЕЛЮВАННЯ ДОМУ
ВСЯКЕ ПОЛІПШЕННЯ ПІДНОСИТЬ ВАРТІСТЬ ВАШОГО ДОМУ.
ОБСЛУГА КОМПЛЕКСНИХ РЕМОНТІВ
● Перебудови піддашшя ● Кімнат ● Веранд ● Обгородження веранд ● Огрівання ● Обшивання домів ● Переміна вікон ● Перемоделювання кухні ● Перемоделювання лазнички.
F.H.A. Approved Financing БЕЗ ЗАВДАТКУ
Frank Candiloro
181 ADELAIDE STREET, BELLEVILLE, N. J.
Телефонувати: в день, в ночі і неділю.
БЕЗПЛАТНІ КОШТОРИСИ.
Personally Supervised. — Phone PLymouth 9-2515

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РІЗДВЯНІ КАРТКИ,
1 туз за 1.00 дол.; ст. календарі по 30¢, з пересилкою 35¢;
ПЛАТІВКИ-КОЛЯДИ,
наспівані нюйоркським хором „ДУМКА". Жадайте безплатних каталогів.
ARKA CO.,
48 E. 7th St., New York, N. Y.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ
Кольорові, нове видання, 4 серії, висилаю 10 штук з ков за $1.00. Вільну кількість 50% знижки.
Адреса:
Rev. M. ANTOCHY
1927 — 5th Street N.E.
Minneapolis, Minn.

НАДЗВИЧАЙНИЙ ВИПРОДАЖ
Цей купон вартий $3.02
Колись продавався за $5.00
Тепер знижений до $1.98
НОВИЙ ЧУДОВИЙ СВЯТИЙ ХРЕСТ

Ви можете бачити нашого Господа перед своїми очима.
Чудовий образ в кришталевім самоцвіті, в середині якого є Святий Хрест з тих самоцвітів, неначе чудо перед вашими очима. Ви можете читати цілий „отче наш" побільшений багато разів через чудове побільшаюче скло. І бачите дати при молитві, що клячить. Хрест є 1½ інча довгий, викінчений 24-каратовим золотом і 8 жевріючими рубінамі, емеральдами і шафірами. Комплет з позолочуваним ланцюжком і безпечним замком. Для дарунку в сатиновім пуделку.
НЕ ПОСИЛАЙТЕ ГРОШЕЙ — ПІШЛІТЬ ЦЕЙ КУПОН. ПЛАТИТЕ ПРИ ОДЕРЖАННІ. ЗАДОВОЛЕННЯ ГАРАНТОВАНЕ. ЗАПАС ОБМЕЖЕНИЙ — СПІШІТЬ.
Пішліть мені (зазначіть скільки) 1 хрест за $1.98 — 3 хрести за $5.00. При замовленні 3-ох, ви заощаджуєте $1.00
Ім'я ________
Адреса ________
Місто ________ Стейт ________
VALWORTH CO.
Dept. 237,
Flatbush Sta., P. O. Box 92,
Brooklyn 26, N. Y.

ТЕПЕР — БЕЗПЕЧНО МОЖЕТЕ ВТРАТИТИ НАДМІР ВАГИ ДО 5 ФУНТІВ ТИЖНЕВО

Новий сенсаційний план починається. Вислідн пізнати першого дня, а ні — то зворот грошей.
Нову надію на облегчення тягару від надмірної товщини, (що походить від переїдання, а не від залоз) сміло свої годині по звітах з успіху при пляновім заживанні нових вітамінових пігулок. Вони помагають до втрати товщини (яка походить від переїдання) і то без небезпечних лікарств або вправ. Називаються BENADROL. Цей новий лік діє наче чарь, щоб обмежити надмір товщини 2 способами. Мужчини й жінки, що довгие терпіли від надмірну ваги (через переїдання), оповідають про замітні вислідн після заживття. Багато людей каже, що втратили до 10 фунтів ваги вже по першій пачці. Продаються з гарантією звороту грошей.
За окремою умовою читачі цієї газети можуть дістати BENADROL по зниженій ціні. Виштіть оце повідомлення до VALWORTH CO., Dept. 236, P.O. Box 92, Flatbush Sta., Brooklyn 26, N. Y., а дістанете дві 3-долярові пачки тільки за $5, отже $1 знижки на правдивий лік. Не посилайте грошей. Заплатіть листоноші при доручениі.

ПРО НЕРВИ ТА БОЛІ й терпіння мускулів
Якщо ви терпіли колись на страшні болі нервів, які вертять і рвуть вас; якщо ви напів божевільні від нещасних болів мускулів; якщо ви дали би все, щоб дістати поміч проти тих болів і мук, які роблять вас каліком, — то поцікавтеся і послухайте дещо про лік АНТРО.
Лікарські звідомлення вказують, що та чудесна мазь швидко облегчує болі від різних нервових недуг, як запалення зв'язок між мускулами, плечей, рук і ніг, або від помнятливих мускулів. Користувачі захоплено висловлюються про знамениту поміч, яку вони дістали, інколи від першого невеликого дозування.
Не терпіть даром другий день торгурів, тільки спробуйте АНТРО. Можете легко дістати цей лік поштою, написавши до KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y. Щоб мати певність, напишіть своє прізвище й адресу друкованими знаками на обороті коверти. Отримаєте достатню скількість відворотною поштою, за яку заплатите листоноші тільки $3.00 плюс COD оплата. Зробіть це тепер, поки можете ще дістати АНТРО.
Ім'я ________
Адреса ________
Місто ________ Стейт ________

Business Opportunity

САЛЬОН КРАСИ
Повне й модерне влаштування. Air conditioned. 6 операторок. Гарна клієнтеля. Добре біз. положення на Queens. Спільник виїжджає, продається з стратою по д. умір. ціні. Телеф. власника: FI 3-7640 or MI 2-3231, after 7 P.M.

FURNITURE REFINISHING BUSINESS
Повне влаштування. Добре положення. $9,000 річн. оборот. $50 рент. Власник продає по умір. ціні. Зайдіть до власника.
4211 New Utrecht Avenue
(Bet 42 & 43 St.), Brooklyn, N. Y.
Phone UL 3-8388

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ

GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ.
Постараємося для Вас про егзамін Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ І НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155 — 2nd Ave., близ. 10th St.
NEW YORK CITY

EVergreen 3-4450
FILL YOUR BINS NOW
Spring Prices In Effect
MAPLE Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminous
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федько Кудлан

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте нас в день так і в ночі:
John KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568